

Profeten Joel og endetiden - Leksjon 2 Bibelforum

Av DAG RISDAL

Spenningen mellom lov og evangelium

For å kunne få den rette innsikt i hva «Herrens dag» egentlig dreier seg om, bør vi først betrakte forholdet mellom lov og evangelium.

Den som rett kan skjelne mellom *lov og evangelium*, han er en rett teolog. Dette var Luthers ord fra reformasjonstiden, etter at han selv hadde fått lys over rettferdiggjørelsen ved troen alene.

Den som i sitt personlige kristenliv har lært å skjelne mellom lov og evangelium, har fått tak i selve hemmeligheten. Og den som skal kunne hjelpe andre i sjelesorg, må kjenne denne hemmelighet. Det kan nevnes at de to sølvtrumpeter som er omtalt i 4 Mos 10,1-2 er blitt betraktet som symbol på lov og evangelium.

Dette skillet mellom lov og evangelium finner vi gjennom hele Skriften, like fra begynnelsen av. Når Gud på syndefallets dag stiller spørsmålet til Adam: «Hvor er du»? - og til Eva: «Hva er det du har gjort?» (1 Mos 3,9-18), er dette *lovens* tiltale. Og *evangeliets* løfte følger etter: «Og jeg vil sette fiendskap mellom deg og kvinnen, mellom din ætt og hennes ætt. Han (Kristus) skal knuse ditt hode, og du skal knuse hans hæl» (1 Mos 3,15).

Et avgjørende ord om lov og evangelium finner vi i Jer 1,10: «Se, jeg setter deg i dag over folkene og over rikene til å rykke opp og rive ned, til å ødelegge og bryte ned, til å bygge og til å plante»

Fire uttrykk taler om det nedbrytende arbeid gjennom loven. To uttrykk taler om det oppbyggende gjennom evangeliet. Det må altså utføres et vesentlig arbeid gjennom Guds hellige lov, der Guds gode løfter gjennom evangeliet skal få gjøre sin gjerning.

Våre lutherske lærefedre talte om Guds *fremmede* gjerning (loven) og Guds *egentlige* gjerning (evangeliet). Men den fremmede gjerning gjennom loven er helt nødvendig. Se Jes 28,21-23!

I *loven* byr og befaler Gud. Han krever og dømmes - ja, han fører meg like inn i døden. Vi er alle dødsens under Guds hellige lov. «Ve meg! Jeg er fortapt, ...Og mine øyne har sett kongen, Herren, hærskares Gud» (Jes 6,5).

I *evangeliet* gir han, tilbyr han og rekker meg sine gaver - *uten betingelser*. Han reiser meg opp igjen, skaper nytt liv. Han gir meg noe helt nytt, noe som det ikke finnes holdepunkt i hos meg: «...Se, denne har rørt ved dine lepper, *din misgjerning er tatt bort, og din synd er sonet*» (Jes 6,7). Gud gjør altså to helt forskjellige gjerninger gjennom sitt Ord! Da bliver det skjebnesvangert dersom vi regner med at Gud bare gjør en gjerning i Ordet.

Loven er altså *åpenbaringen av Guds hellighet*. Tilsvarende er evangeliet *åpenbaringen av Guds frelsende kjærlighet*.

Loven har ikke bare sammenheng med våre *ytre* forsømmelser, men stikker mye dypere: «Denne arvesynd er en så dyp fordervelse i naturen at ingen fornuft kan fatte den, men den må tros ut fra Skriftens åpenbaring» (Luther).

Vi kan lære noe fra reformasjonen: Luther vet seg å stå overfor en hellig Gud, en *straffende* Gud, en *vred* Gud, nemlig en Gud som er *vred* over synden. For vår egentlige nød, er det *Gud og hans vrede*. «For vår Gud er en fortærende ild» (Heb 12,29).

Den store nød i dag er vel den at folk ikke lenger er redde for en hellig og vred Gud, en Gud vi skal stå ansvarlig for på dommens store dag. Det er mulig, men hva så? - Hvis dette er et vesentlig trekk i det bibelske gudsbilde, da må en spørre: Hvordan blir mennesket rykket inn for den hellige

Gud? Det skjer ved forkynnelsen av *Guds hellige lov!* «For Guds ord er levende og virksomt og skarpere enn noe tveegget sverd. Det trenger i gjennom helt til det kløver sjel og ånd, ledd og marg, og dømmer hjertets tanker og råd. Og ingen skapning er skjult for ham. Alt ligger nakent og bart for hans øyne som vi skal stå til regnskap for» (Heb 4,12-13).

*

Nå hender det iblant at evangeliet låner noe av sitt lys til loven - og på den måten *forsterker* lovens anklage i samvittigheten. Et eksempel finner vi i 2Sam12,1-13. Her blir Natan sendt til David i en konkret situasjon med lovens ord; «*Du er mannen*» (V. 7).

Men her kommer også evangeliet inn: «Jeg salvet deg til konge over Israel og fridde deg ut av Sauls hånd», osv. Så følger en skildring av godheten David har mottatt av Herren. Dermed rammer lovens anklage desto sterkere: «Hvorfor har du foraktet Herrens ord og gjort det som er ondt i hans øyne?» (v. 9). Kanskje er det nettopp denne henvisning til Guds barmhjertighet som blir den utløsende nød hos David, når han sier: «Jeg har syndet mot Herren» (V. 13).

*

Et helt sentralt spørsmål - etter Guds Ord - er dette: Hvordan kan jeg komme ut av det som har med en hellig Gud å gjøre? - hvordan er det mulig for meg som er en forlatt synder å bli frelst?

Hva er Guds Ords svar på denne ufattelige nød? - «Men nå er Guds rettferdighet som loven og profetene vitner om, blitt åpenbart uten loven (dvs. uten betingelser fra vår side), det er Guds rettferdighet ved tro på Jesus Kristus, til alle og over alle som tror» (Rom 3.21-22).

Dette herlige budskapet er til deg som er avslørt av Guds hellige lov. Du trenger ikke et øyeblikk å prøve og få tatt kvelertaket på din synd. Du skal få regne med *at din syndeskyld er tatt bort*: «Jeg bekjente min synd for deg og skjulte ikke min skyld. Jeg sa: Jeg vil bekjenne mine misgjerninger for Herren! - Og du tok bort min syndeskyld. Sela» (Sal 32,5).

Til forskjell fra loven, stiller evangeliet ingen krav og legger intet på oss. Men evangeliet forkynner en fullbrakt frelse og inbyr oss hjertelig å komme til Jesus, uforskyldt, for intet.

«*Loven* er Gud selv når han anklager og dømmer oss. *Evangeliet* er Gud selv når han frikjenner og rettferdiggjør oss» (Luther).

Loven krever alt, evangeliet krever intet! Gud krever *alt* av Jesus, og han er blitt en forbannelse for oss (Gal 3,13). Løftet sier altså: «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2Kor 5,21).

Syndenes forlatelse er altså knyttet til Jesu fullbrakte verk. Jesus måtte ta straffen for våre synder på korset. Dette kalles Jesu passive lydighet. Jesu aktive lydighet, derimot, består i Jesu stedfortredende oppfyllelse av loven i vårt sted.

Evangeliet i en sum er altså dette: Guds Sønn frelser oss fra lovens forbannelse og Guds vrede!

*

Loven skal forkynnes og evangeliet skal forkynnes! Ifølge Guds løfter har evangeliet - ved Guds Ånd - evne til å tenne troen i synderens hjerte: «Så kommer da troen av forkynnelsen som en hører, og forkynnelsen som en hører, kommer ved Kristi ord» (Rom 10,17).

Troen er altså en Guds gave: «Jeg tror at jeg ikke av egen fornuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komme til ham, men Den Hellige Ånd har kalt meg ved evangeliet» (Luther).

Vi har en trellbunden vilje, men Gud har gitt oss sitt Ord. Frelsen virkeliggjøres på den måten at menneskene *får høre lov og evangelium* - og får ved Den Hellige And nåde til å tro evangeliet til frelse.

Her kan gis to råd til dem som skal forkynne og vitne:

1. Det er viktigere å forkynne *Guds dom og vrede over synden*, enn at man ber folk omvende seg og ta en beslutning. Vi kan *ikke* bare plassere tilhørerne i et null-punkt og si: Du står

på valg mellom frelse og fortapelse. For dette er nemlig ikke riktig. For den som ikke er frelst her og nå, han er fortapt og må bli frelst!

2. Det er viktigere å forkynne *evangeliet*, enn å be folk om å tro. Vi må forkynne *Kristus* og frelsen i ham, så kommer troen!

Vi må forkynne Guds Ord - lov og evangelium - slik profeter og apostler har gjort! (Carl Fr. Wisløff).

*

Vi møter spenningen mellom lov og evangelium også i Guds frelseshistorie. Særlig klart ser vi dette i Gal 3,19-24.

En kan spørre: Hvorfor ble loven gitt? - Den ble ikke gitt oss som vei til frelse. Loven har aldri vært tenkt som frelsesvei. Frelsen ved loven er en umulighet - på grunn av vår synd! - Loven ble derimot gitt for å *avsløre* syndefordervet hos oss. Loven ble gitt som et *tillegg* for å gjøre klart hva lovbrudd er. Lovens oppgave er å *avdekke* vår syndighet, vår totale avmakt. På den måten skulle loven *fremkalle* overtredelser. Men dermed er lovens dypeste hensikt å *bane vei for evangeliet*. «Slik er loven blitt vår tuktemester til Kristus, for at vi skulle bli rettferdiggjort av tro» (Gal 3,24).

I sak finner vi det samme i Rom 5, 20-21: «Men loven kom til for at fallet skulle bli stort. Men der synden ble stor, ble nåden enda større! Og likesom synden hersket ved døden, så skal også nåden herske ved rettferdighet til evig liv ved Jesus Kristus, vår Herre»

Altså: «Loven og profetene hadde sin tid inntil Johannes. Fra da av forkynnes evangeliet om Guds rike, og enhver trenger seg inn idet med makt» (Luk 16,16).

*

Men det store alvor er dette: Når evangeliet er blitt forkynt og dette ikke har ført til gjenfødelse, omvendelse og personlig tro på Jesus, «Hvordan skal vi unnfly om vi ikke akter så stor en frelse?» (Heb 2,3).

I korthet kan vi si at dette er kjerneproblemet i Joels bok - i tilknytning til budskapet om *Herrens dag!* For om frelsen i Kristus blir avvist her i tiden - fører det til fortapelse i evigheten!

Forts. I neste nr.)

(Lekson 2 af 9 om profeten Joel ved Dag Risdal – bragt i [Bibelsk Tro 4/1996](#) – Shafan 25-06-21)